

Miliardy z veřejných kapes: Jak Křetínský a Tykač čerpají dotace

Nový report platformy Re-set odhaluje, jak firmy Daniela Křetínského a Pavla Tykače získaly za poslední dekádu miliardy korun z veřejných dotací. Ať už jde o modernizaci energetiky, nebo zajišťování stability sítí. Otázka zní: Pomáháme zelené transformaci, nebo jen dotujeme zisky gigantů?

Dotace jako motor změny, nebo sporný byznys?

Když se řekne dotace, většina z nás si představí podporu malých podniků nebo ekologických projektů. Jenže v české energetice hrají prim spíše velcí hráči. Nový report neziskové platformy Re-set ukazuje, jak firmy Daniela Křetínského a Pavla Tykače – dvou z nejvlivnějších mužů českého byznysu – čerpají obrovské sumy z veřejných rozpočtů. V Česku i v Evropě. Je to cena za transformaci energetiky, nebo jen další kapitola příběhu o tom, jak velcí hráči těží z našich daní?

Firmy Daniela Křetínského, zejména jeho Energetický a průmyslový holding (EPH), získaly v ČR dotace za 14,2 miliardy korun. V celoevropském měřítku jde o neuvěřitelných 10,3 miliardy eur, tedy zhruba 252 miliard korun, jak uvádí zpráva Re-set. Pavel Tykač a jeho Sev.en Energy zaostávají, ale i tak si přišli na 2,1 miliardy korun v ČR a 23,4 miliardy korun v Evropě. To jsou sumy, které si většina z nás ani nedokáže představit.

Kde se peníze berou?

Hlavním zdrojem těchto peněz je v ČR Modernizační fond, nástroj EU financovaný z prodeje emisních povolenek, který má pomoci dekarbonizaci a modernizaci energetiky. Křetínského firmy z něj za posledních deset let vytáhly 11,3 miliardy korun, především na plynové elektrárny a spalovny. Tykačovy společnosti k tomuto fondu také pravidelně přistupují, i když v menším měřítku. A co víc, podle odhadů má fond do roku 2030 alokaci až 500 miliard korun. Kdo si z této sumy ukrojí největší kus?

Další velkou položkou jsou takzvané kapacitní mechanismy. Zjednodušeně řečeno, jde o platby za to, že elektrárny zůstávají v pohotovosti, aby zajistily stabilitu sítě, když obnovitelné zdroje jako vítr nebo slunce selžou. V Itálii, Velké Británii a Irsku tyto platby přinesly EPH až 4 miliardy eur, tedy zhruba 98 miliard korun. Tykačova Sev.en Energy má ve Spojeném království příslib na 20,5 miliardy korun. A v ČR? Zavedení těchto mechanismů se připravuje zákonem Lex OZE III, ale aukce zatím neproběhly. Přesto je jasné, že obě skupiny jsou připraveny se zapojit.

A pak jsou tu dotace na spalování biomasy, které Křetínský čerpá v řádu desítek miliard korun napříč Evropou – v ČR, na Slovensku či v Německu. Přesná čísla pro rok 2025 nejsou dostupná, ale podle reportu Re-set jde o stovky milionů až miliardy korun ročně. Biomasa je sice považována za obnovitelný zdroj, ale její spalování vyvolává otázky. Je to skutečně ekologické, nebo jen další způsob, jak získat peníze z veřejných zdrojů?

Je to vlastně problém?

Report Re-set nešetří kritikou. Jak je možné, že firmy, které během energetické krize v roce 2022 a později vykazovaly rekordní zisky, zároveň čerpají miliardové dotace? Není to paradox? Kritici tvrdí, že jde o skrytou podporu fosilních gigantů, kteří tak prodlužují naši závislost na ne zcela čistých zdrojích. Navíc, když velcí hráči jako EPH a Sev.en Energy dominují dotačním programům, menší firmy a inovativní projekty často zůstávají stranou. A co my, běžní spotřebitelé? Neplatíme nakonec vyšší ceny za energii právě kvůli těmto mechanismům?

Na druhou stranu, mluvčí obou miliardářů zprávu odmítají. Označují ji za ideologicky motivovanou a „aktivistickou“. Podle nich je EPH lídrem v rozvoji čisté energetiky a kapacitní platby nejsou dotace, ale tržní služba. Tykačova skupina zase zdůrazňuje svůj přechod od uhlí k obnovitelným zdrojům, například skrze projekt Green Mine v postižených regionech. Máme jim věřit, nebo je to jen dobře promyšlená PR strategie?

Nic nového pod sluncem

Není to poprvé, co se dotace v energetice stávají tématem. Už během energetické krize v roce 2022 obě skupiny žádaly o státní půjčky, i když je nakonec nečerpaly. Historicky ČR podporovala transformaci uhelných tepláren na plynové a biomasové zdroje, a to zejména u Křetínského EPH. Tykač se zaměřil na strategickou proměnu uhelných aktiv. Jinými slovy, stát a velcí hráči jsou propojeni už dlouhá léta.

Co bude dál?

Pokud se v ČR brzy spustí kapacitní mechanismy, můžeme očekávat, že EPH a Sev.en Energy budou mezi hlavními příjemci. Modernizační fond zůstane klíčovým zdrojem pro plynové a biomasové projekty, i když se může zvednout vlna kritiky ohledně jejich skutečné ekologické přidané hodnoty. A co veřejnost? Tlak na větší transparentnost a podporu menších subjektů či komunitní energetiky by mohl narůstat.

Dotace pro firmy Křetínského a Tykače na jedné straně pomáhají modernizovat energetiku a zajišťují stabilitu sítí, na druhé straně vyvolávají otázky o spravedlnosti a efektivitě. Možná je čas se zamyslet, jak nastavit pravidla hry tak, aby veřejné peníze nesloužily jen velkým hráčům, ale skutečně všem. Protože ať už jde o miliardy korun nebo eur, jsou to nakonec naše peníze.

Foto: Vytvořeno umělou inteligencí v ChatGPT

Autor: Josef Neštický

Zdroj info: Report platformy Re-set (ČTK), sfzp.cz,